

2024

**Vurdering av behov for KU i
forbindelse med omsøkt
arealendring ved lokalitet
Olderbakken i Sømna kommune**

MOWI Seawater Norway AS

Tittel: Vurdering av behov for KU i forbindelse med omsøkt arealendring ved lokalitet Olderbakken i Sømna kommune		
Rapportdato: 01.10.2024	Rapportnummer: 3672-9-24SS	
Oppdragsgiver: MOWI Seawater Norway AS	Kontaktperson: Maren Strand	
Lokalitet: Olderbakken	Kommune: Sømna	Fylke: Nordland
Sammendrag <p>Dette er en vurdering av behov for KU (konsekvensutredning) til søknad om arealendring ved lokalitet olderbakken i Sømna kommune.</p> <p>den forbindelse ønsker tiltakshaver å øke størrelsen på burene fra 70 til 100 meter, og dermed også øke størrelsen på anleggsrammen. Anlegget vil fortsatt bestå av 10 bur, men anleggsrammen vil justeres og ligge parallelt med landsiden mot sørøst, og utstrekningen av anlegget vil øke særlig mot vest-sørvest. Totalt sett vurderes det at den omsøkte arealendringen ved lokalitet Olderbakken ikke utløser behov for konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning.</p>		
Emneord: Emneord: søknad, MTB, konsekvensutredning, semilukket, resipient		ID 1585-1.4
		Rapporten er tilgjengelig ved forespørsel
Ansvarlig forfatter: Tom Einar Andreassen	Kvalitetssikring: Cathrine B. Alegretti	

© 2024 Aqua Kompetanse AS. Kopiering kan kun skje i sin helhet. Dersom deler av rapporten (konklusjoner, figurer, tabeller, bilder eller annen gjengivelse) er ønskelig, er dette kun tillatt etter skriftlig samtykke fra Aqua Kompetanse AS.

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	3
Innledning.....	4
Arealbruk.....	4
Produksjon.....	4
Landskap og visuelle forhold.....	6
Ferdsel.....	6
Hensynskrevende områder og arter.....	7
Truede eller sårbare arter (rødlistearter).....	7
Hensynskrevende artsområder og kystnære fiskeridata.....	8
Vernet eller verneverdig natur.....	9
Kulturminner og kulturmiljø.....	10
Friluftsliv.....	11
Anadrome vassdrag.....	13
Reindrift.....	13
Vurdering av behov for konsekvensutredning.....	14
Referanser.....	16

Innledning

I forbindelse med søknad om arealendring av eksisterende anlegg ved Olderbakken, har Aqua Kompetanse AS utført en vurdering av behov for konsekvensutredning (KU), basert på tilgjengelig data fra ulike databaser og fra oppdragsgiver.

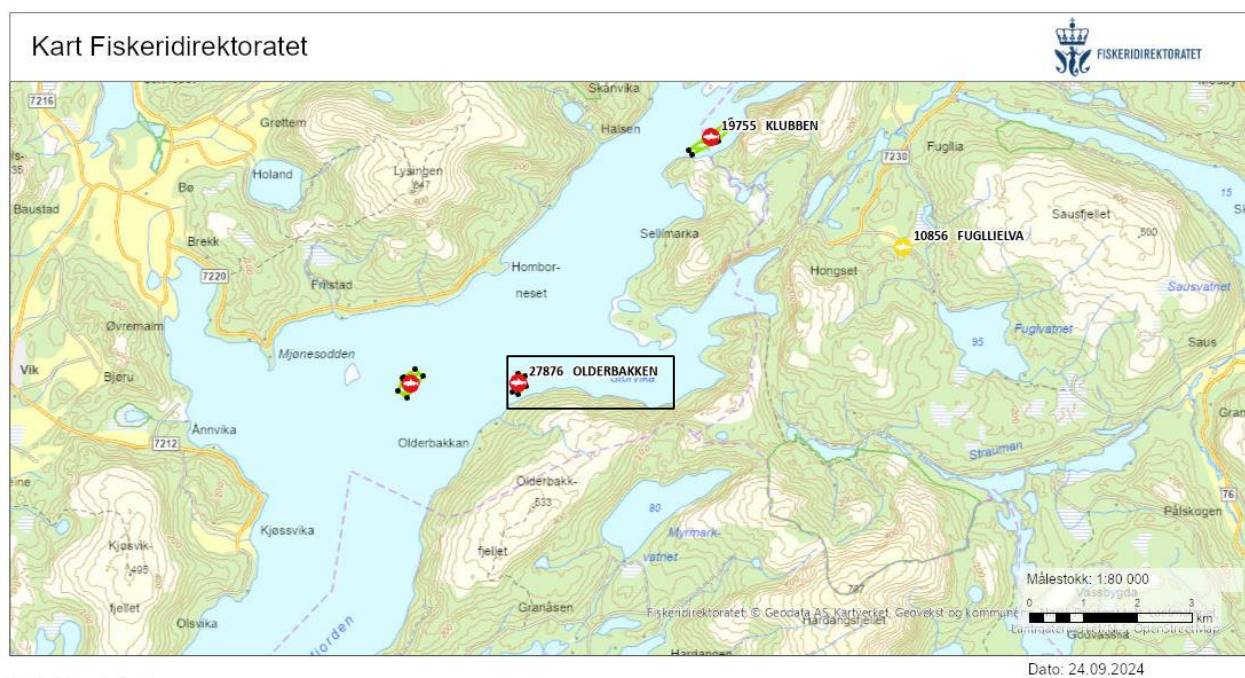
Arealbruk

Det er planlagt en utvidelse av anlegget innenfor areal avsatt til akvakultur i kommuneplanen. Lokaliteten er plassert på østsiden av Ursfjorden, en sidearm av Bindalsfjorden. Lokaliteten består ved nåværende tidspunkt av 10 åpne merder med omkrets på 120 meter, og dagens anlegg er 360 meter langt og 140 meter bredt. Etter arealendring vil anlegget bli totalt 500 meter langt og 200 meter bredt, og bestå av 10 bur med størrelse på 100x100 meter. Medregnet ferdselsforbud på 20 meter fra anleggsrammen vil anlegget legge beslag på 129 600 m². Anlegget, inkludert flåte og fortøyningslinjer vil dekke et vesentlig større areal. **(Figur 2 og 3)**.

Anleggsrammen ønskes hovedsakelig utvidet mot vest-sørvest. I tillegg til arealendringen, vil anlegget roteres noe, slik at anlegget blir liggende parallelt med landsiden på østsiden av Ursfjorden. Sammenlignet med eksisterende plassering av anlegget, vil utstrekning i vestlig retning øke med 200-450 meter. **(Figur 2)**.

Produksjon

MTB ved Olderbakken er på 3120 tonn, og skal ikke omsøkes.

Akvakulturregisteret

Lokaliteter

Matfisk laks, ørret, regnbueørret

Andre

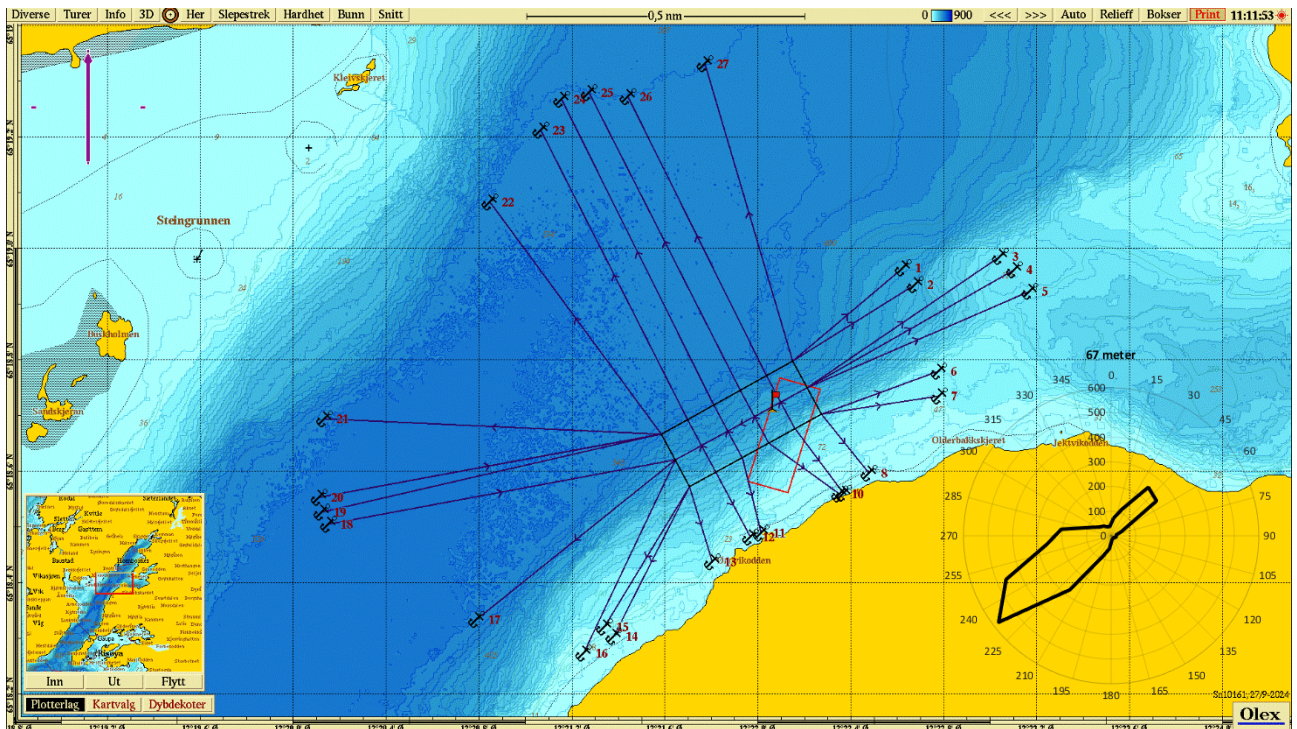
Stedfesting

Akvakulturregisteret

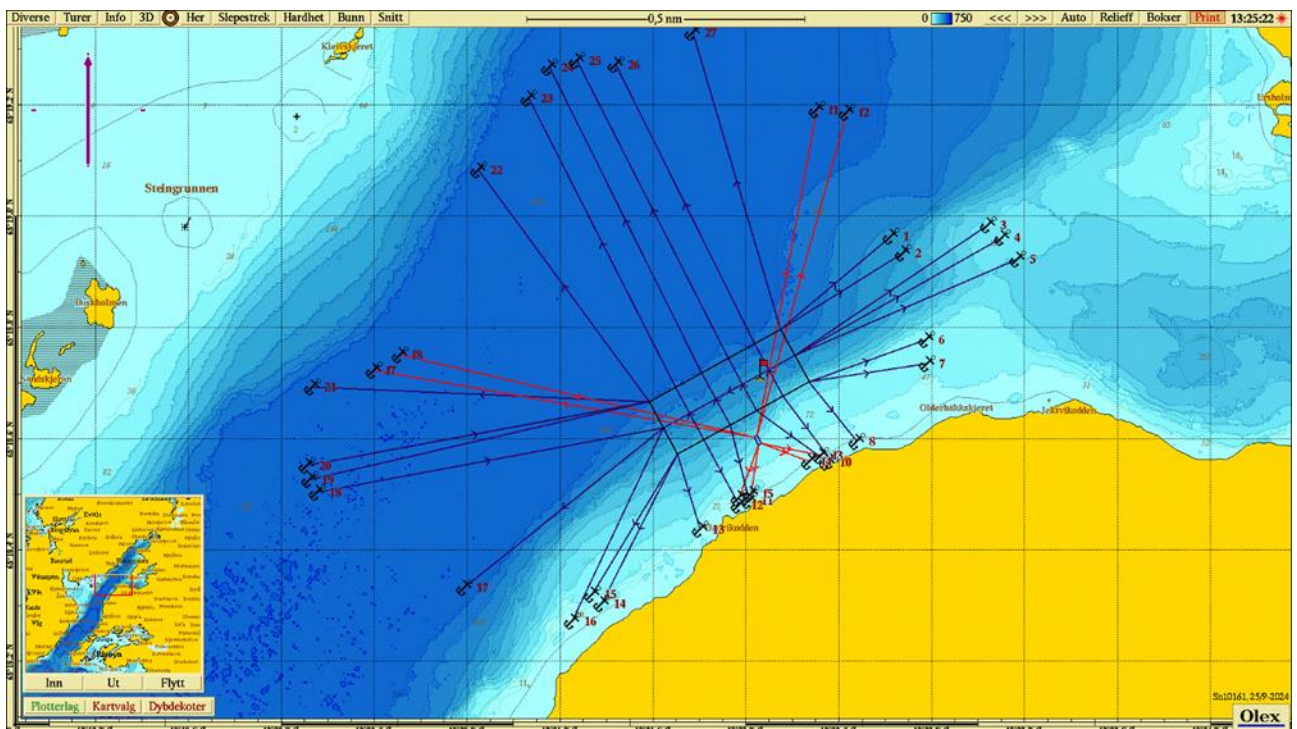
Ytterpunkt iht Akvakulturregisteret

Flåte iht Akvakulturregisteret

Figur 1: Oversiktskart over beliggenhet for Olderbakken i Sømna kommune (innrammet), og nabolokaliteten Sandskjæret, som ligger vest for Olderbakken. Kilde: Fiskeridirektoratets karttjeneste.

Figur 2: Oversikt over Olderbakken med eksisterende anleggsramme (rød ramme), omsøkt anleggsramme og fortøyninger. Lilla pil viser orientering av kart, og strømrose viser vanstransport på 67 meters dyp (spredningsdyp) for strømmålinger utført i april - juli 2021 (65°18.705 N, 12°22.064 Ø; Hiorth, 2021). Kilde: Olex.

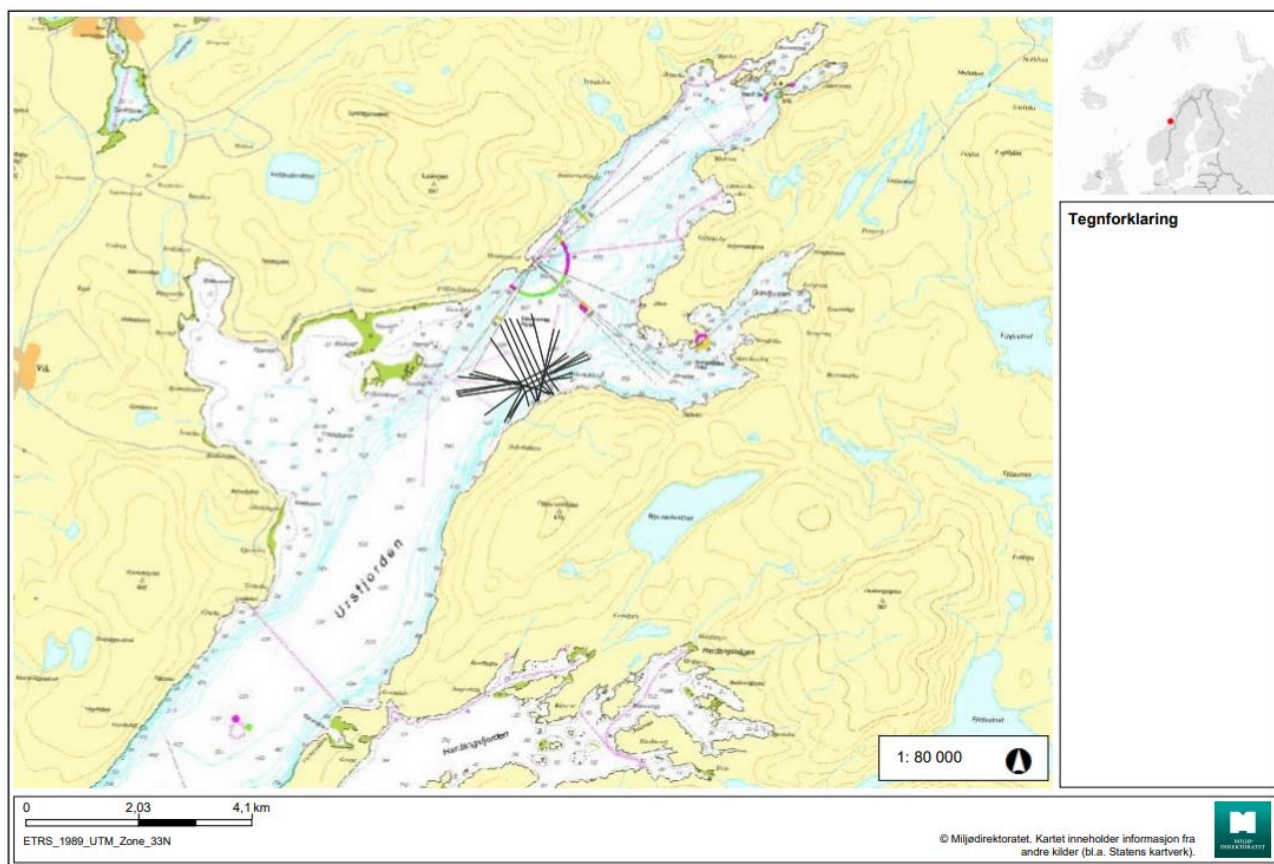
Figur 3: Omsøkt anlegg ved Olderbakken med omsøkt anleggsramme, flåte og fortøyninger. Lilla pil viser orientering av kart, Kilde: Olex.

Landskap og visuelle forhold

Anlegget vil bestå av et ringanlegg, samt en fôrflåte. Anlegget vil bli godt synlig på sjøen, både på lys dag og ved kveld/natt.

Ferdsel

Anlegget og dets flytende komponenter vil ikke komme i konflikt med avsatte fyr- og/eller farleder (**Figur 4**). Omsøkt anleggsramme er planlagt å ligge innenfor område «VA7» i kommuneplanens arealdel, som har følgende arealformål: «akvakultur». Fortøyningene blir hovedsakelig liggende innenfor området «VKA6», som har arealformål «kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone». De aller lengste fortøyningene vil strekke seg ut i området «V», som har arealformål «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» (**Figur 10**).

Figur 4: Oversikt som viser sektorsoner og deres rekkevidde i området rundt Olderbakken. Målestokk står nederst til høyre i kartet. Kilde: Miljødirektoratet.

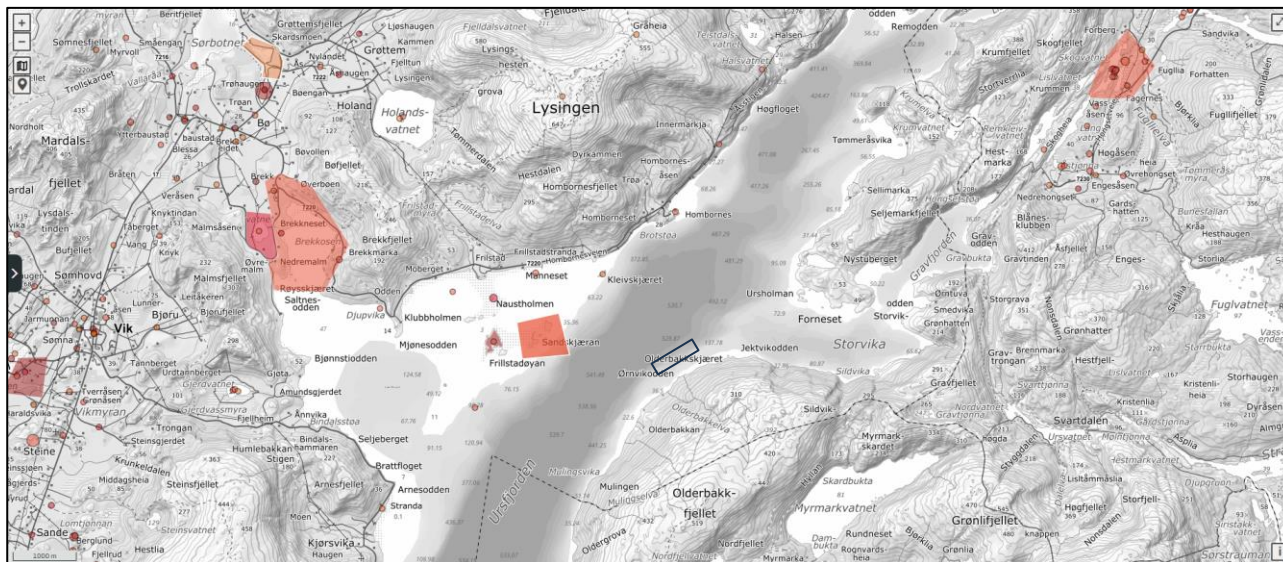
Hensynskrevende områder og arter

Truede eller sårbare arter (rødlisterarter)

Artskartet til artsdatabanken angir noen registreringer av rødlistede fuglearter i en radius på omtrent 3 km fra Olderbakken og i 2013 ble det gjort observasjon av Brugde (**Tabell 1 og (Figur 5)**). Landplanter er ikke tatt med, og heller ikke registreringer av rødlistearter som ble gjort før år 2000.

Tabell 1: Registrerte rødlistearter i en radius på omtrent 3 km fra lokalitet Olderbakken. Arter som er tilknyttet land er ikke tatt med i vurderingen. CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbart, NT = nær truet. Kilde: Artsdatabanken.

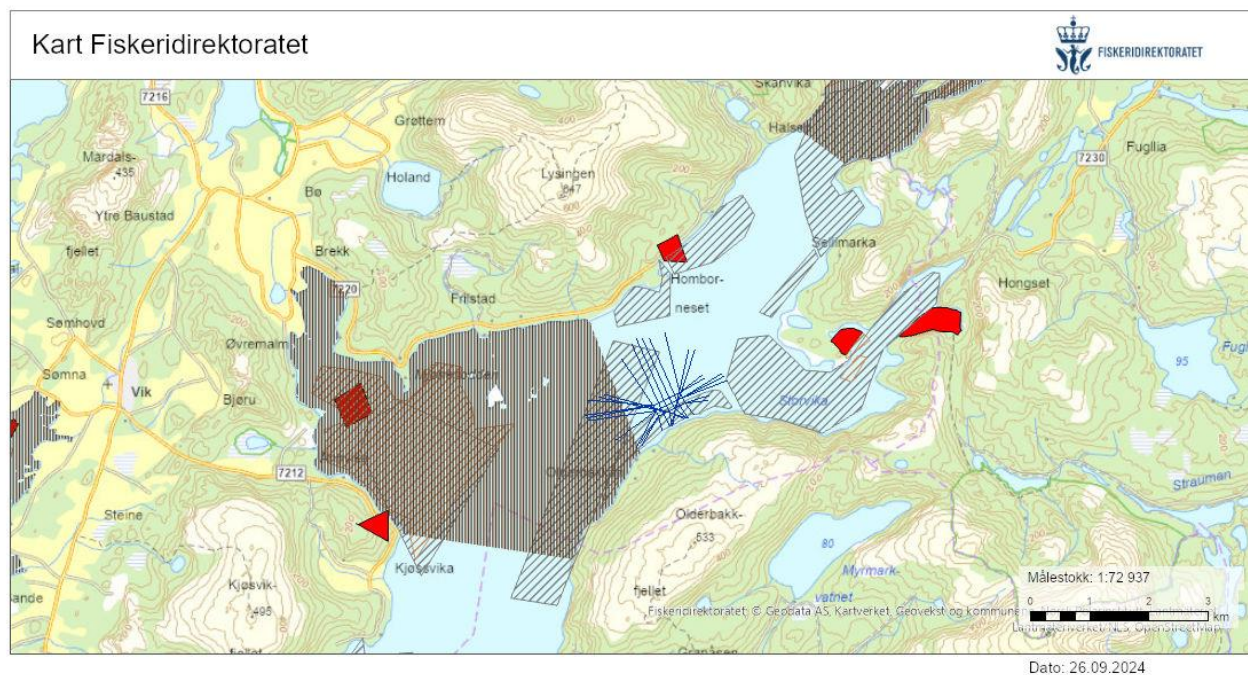
	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori
Fugler (Aves)	<i>Larus argentatus</i>	gråmåke	VU
	<i>Haematopus ostralegus</i>	tjeld	NT
	<i>Larus canus</i>	fiskemåke	VU
	<i>Cephus grylle</i>	teist	NT
	<i>Numenius arquata</i>	storspove	EN
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	storskarv	NT
	<i>Somateria mollissima</i>	ærfugl	VU
	<i>Sturnus vulgaris</i>	stær	NT
	<i>Tringa totanus</i>	rødstilk	NT
	<i>Melanitta nigra</i>	svartand	VU
	<i>Clangula hyemalis</i>	havelle	NT
	<i>Sterna hirundo</i>	makrellterne	EN
	<i>Vanellus vanellus</i>	vipe	CR
Bruskfisk (Chondrichthyes)	<i>Cetorhinus maximus</i>	brugde	EN

Figur 5: Oversikt over rødlistede artsregistreringer i området ved lokalitet Olderbakken (sort firkant viser anleggets omtrentlige plassering). Registreringer gjort før år 2000 er ikke tatt med. Kilde: Artsdatabanken.

Hensynskrevende artsområder og kystnære fiskeridata

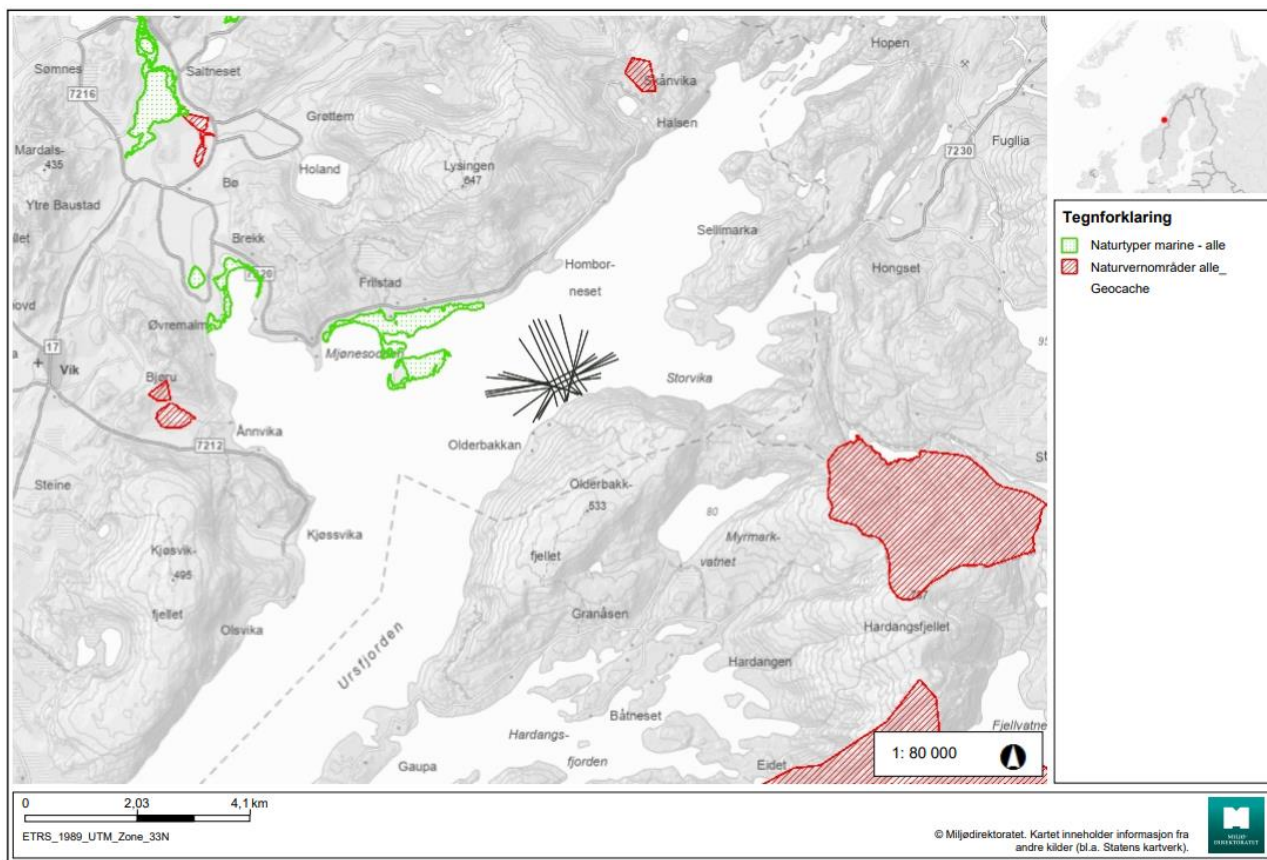
Inne i Ursfjorden er det registrert flere hensynskrevende områder. Anlegget overlapper til dels med fiskefelt med passive redskaper, men feltet har ikke blitt oppdatert siden 2005. Fortøyningene som strekker seg ut dypområdene i fjorden overlapper delvis med lokalt viktig gytefelt for torsk, verifisert av Havforskningsinstituttet. Vest for anlegget, på motsatt side av fjorden, er det registrert «Gyteområde alle arter». (Figur 6). Det er registrert fire låssettingsplasser i Ursfjorden, der alle er låssettingsplasser for sei. Den nærmeste låssettingsplassen for sei ligger omtrent 2,1 kilometer nord for lokalitet Olderbakken.

Figur 6: Oversikt over kystnære fiskeridata ved Olderbakken. Målestokk vises i høyre hjørne. Kilde: Fiskeridirektoratet.

Vernet eller verneverdig natur

Omtrent to kilometer vest og nordvest for lokalitet Olderbakken er det registrert to områder med bløtbunnsområder i strandsonen, med viktig og svært viktig verdi (**Figur 7**). Det er ikke registrert noen marine verneområder i Ursfjorden.

Figur 7: Oversikt over registrerte marine naturtyper og naturvernområder rundt lokalitet Olderbakken. Kilde: Miljødirektoratet.

Kulturminner og kulturmiljø

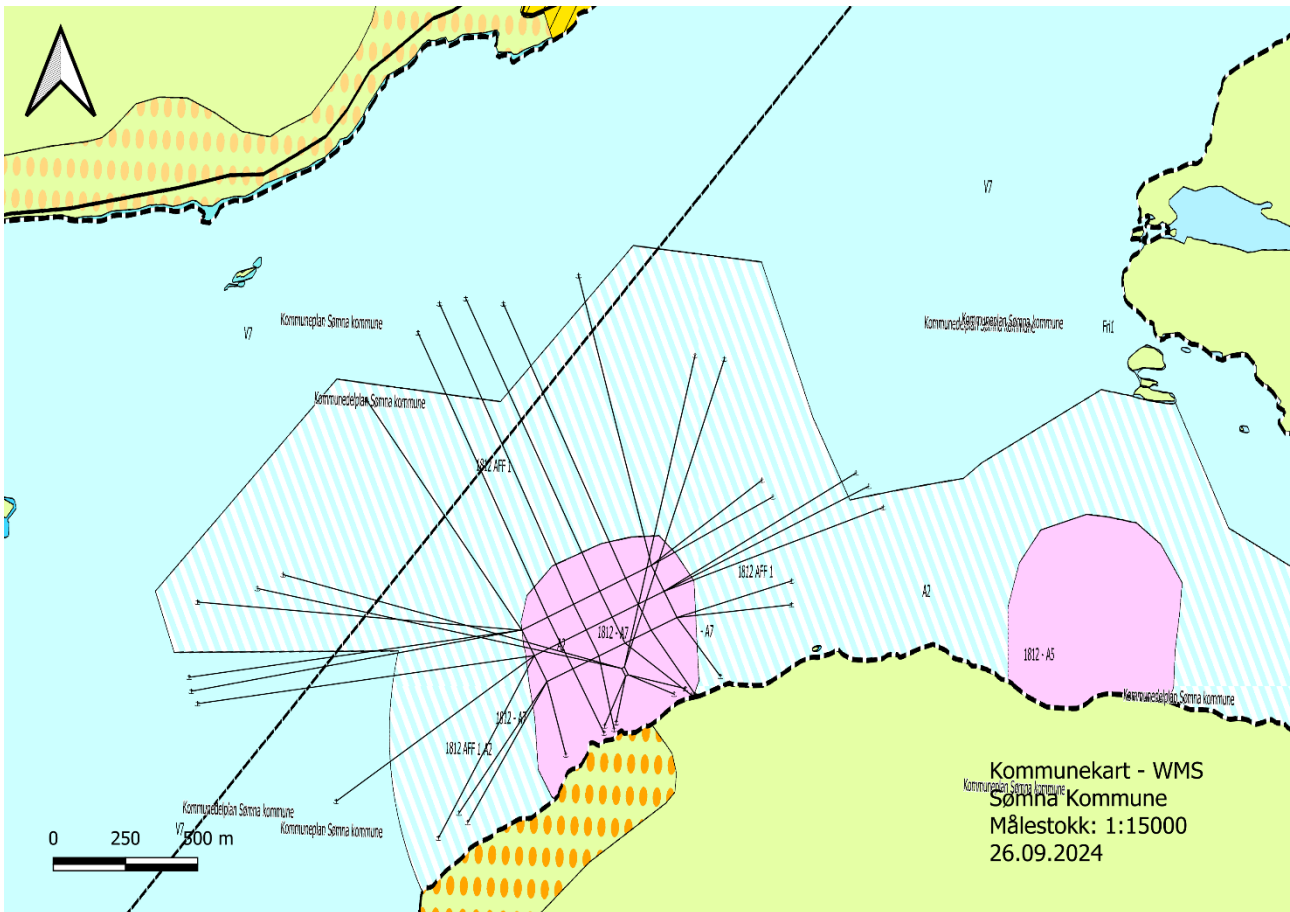
De nærmeste registrerte kulturminnene henholdsvis omtrent 2 og 3 km nordvest og vest for lokalitet Olderbakken, ved Hombornes og Frilstad. Det er hovedsakelig snakk om gravminner fra bronsealder-jernalder, eller fra uviss tid. En av registreringene ved Frilstad er en gravhaug fra jernalderen. (**Figur 8**). Disse vil ikke bli berørt av arealendring på Olderbakken.

Figur 8: Kartbilde som viser registrerte kulturminner og kulturmiljø i nærheten av Olderbakken. Omtrentlig plassering av lokaliteten er vist med sort firkant. Kilde: Riksantikvaren kulturminnesøk.

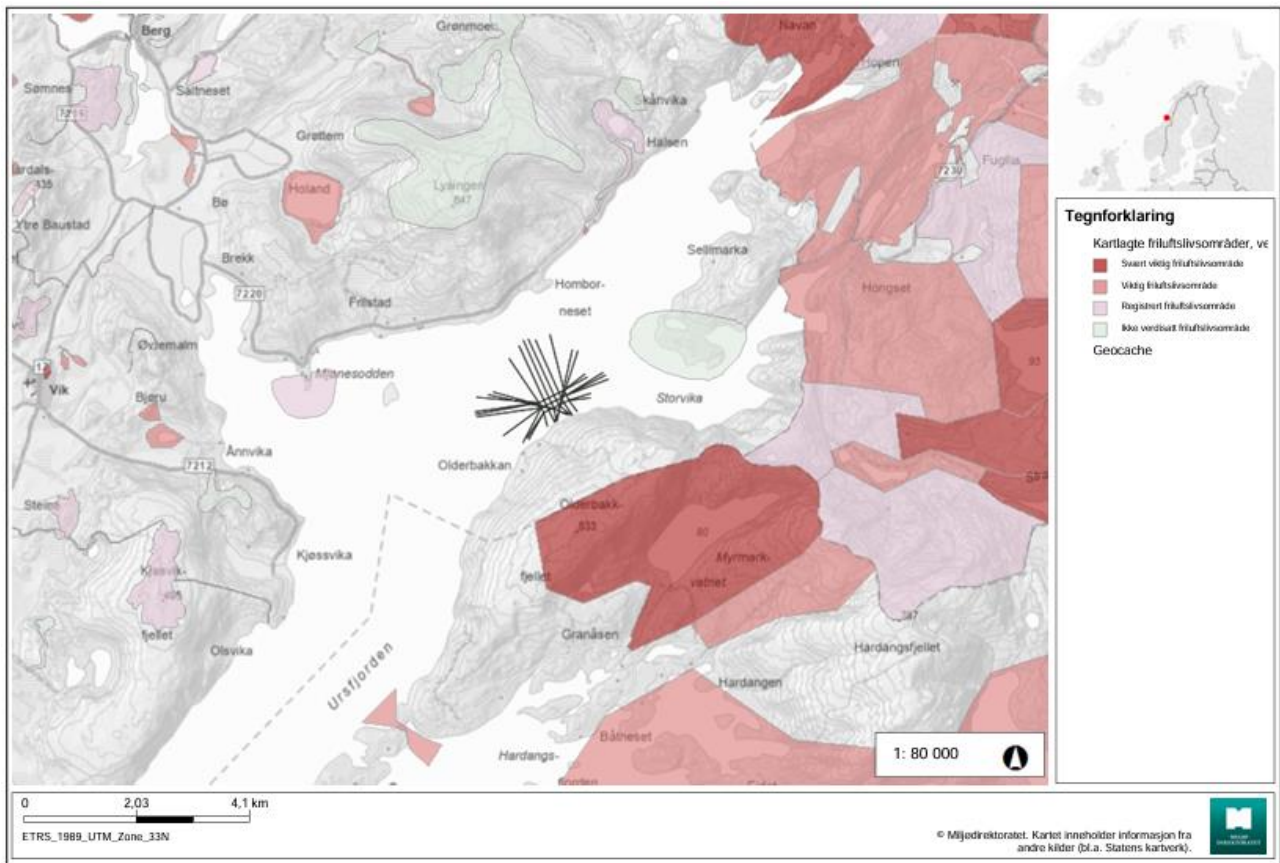
Friluftsliv

Området den planlagte lokaliteten ligger i er regulert til akvakultur i Sømna kommune sin arealplan. Fortøyningene strekker seg inn i areal med «kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone» (Figur 9).

Figur 9: Områderegulering etter kommuneplanens arealdel. Rosa omriss er områder regulert til akvakultur i Sømna kommunes arealplan, mens skravert felt i hvitt og lyseblått angir kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone. Kilde: Sømna kommune.

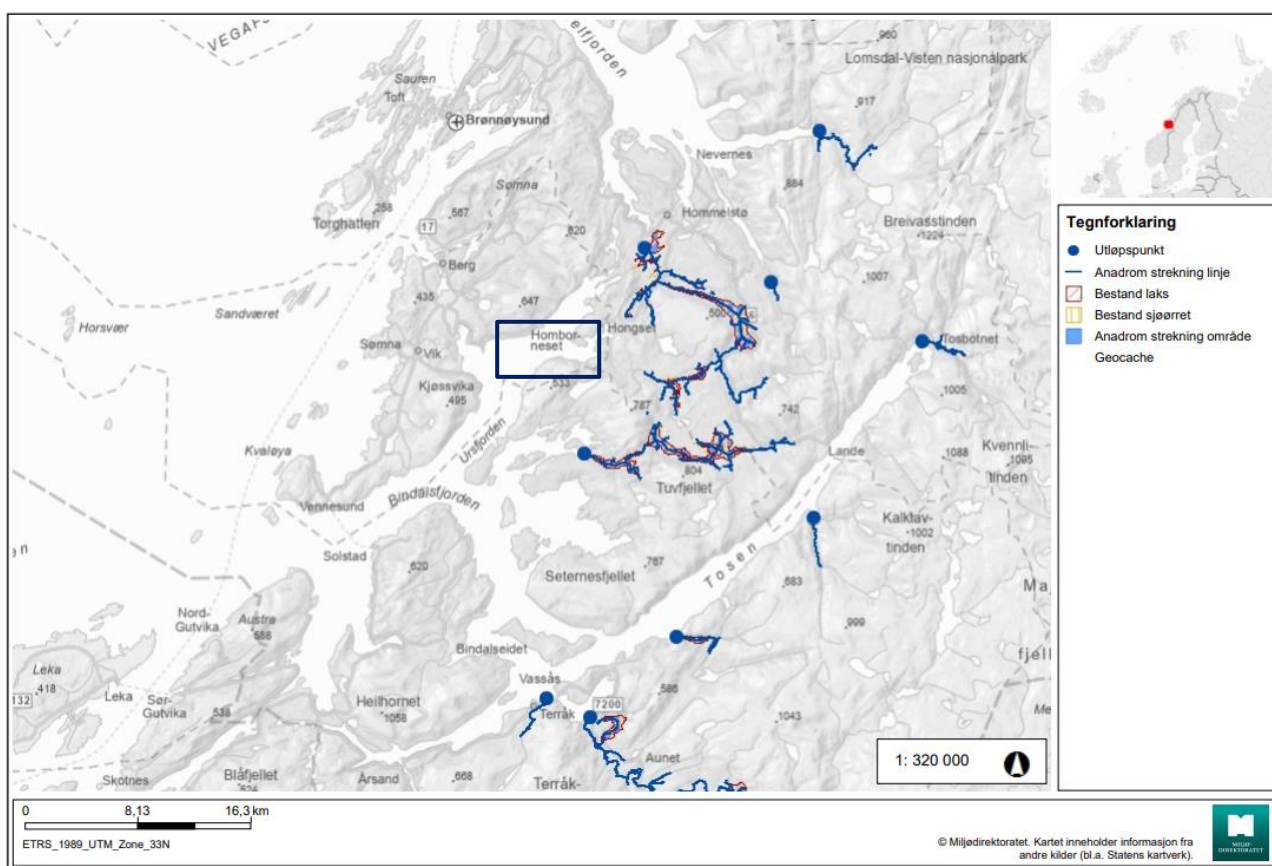
Det er registrert flere friluftsområder ved Olderbakken og i de indre delene av Ursfjorden. Det nærmeste er området «Ursholman», registrert som «Andre friluftslivsområder», om lag én kilometer nordøst for Olderbakken. Langs landsiden på Østsiden av Ursfjorden er det registrert flere friluftsområder. Blant annet Olderbakkfjellet og Myrmarkvatnet, som er registrert som «Svært viktig friluftslivsområde». (Figur 10). Områdene nevnt forventes ikke å bli påvirket av utvidelse ved akvakulturanlegget.

Figur 10: Registrerte friluftsområder i nærheten til lokalitet Olderbakken. Kilde: Miljødirektoratets naturbasekart.

Anadrome vassdrag

Det er ikke registrert anadrome vassdrag i umiddelbar nærhet til lokaliteten, men det er flere anadrome vassdrag i fjordsystemet Bindalsfjorden, Ursfjorden og Tosen. Det nærmeste er Eidevassdraget, som ligger i Hardangsfjorden, en sidearm av Bindalsfjorden. I Tosen og Bindalsfjorden finnes det også en rekke andre vassdrag med bestand av laks, sjørøret og sjørøye (**Figur 11**). Avstanden fra Olderbakken til utløpet av Eidevassdraget er i overkant av 20 kilometer. Data fra forskningsprosjektet «marine vandringar og områdebruk til ørret og sjørøye i Tosenfjorden» har vist at sjørørreten oppholder seg signifikant mer innenfor Bindalsfjord-Tosenfjordsystemet enn utenfor. Laksen derimot, vandrer gjennom fjordsystemet på sin vei til og fra beiteområdene i havet. Undersøkelsen viste også at perioden fra april til juni er den viktigste perioden for den marine næringsvandringen for sjørøret og sjørøye. Spesielt i postsmoltstadiet, er både sjørøret og sjørøye sårbare for patogener under sjøoppholdet, slik at våren er en sårbar tid for påvirkning og smitte fra akvakulturanlegg i fjordsystemet (Davidsen m. fl, 2018)

Figur 11: Oversikt over nærmeste anadrome vassdrag til lokalitet Olderbakken. Omtrentlig plassering av anlegget er indikert med sort firkant. Kilde: Miljødirektoratet.

Reindrifft

Lokaliteten ligger ved reinbeiteområde 20 – Jillen Njarke.

Vurdering av behov for konsekvensutredning

Etter Forskrift om konsekvensutredninger

«§ 6. Planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding»

- Det planlagte tiltaket ligger innen et område avsatt til Akvakultur og kombinerte formål i Sømna kommunes kommuneplan.

«§ 7. Planer og tiltak etter andre lover som alltid skal konsekvensutredes, men ikke ha melding»

- Tiltaket omfattes ikke av paragrafen.

«§ 8. Planer og tiltak som skal konsekvensutredes hvis de kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn»

- Tiltaket ansees å ikke få vesentlige virkninger etter §10 (se vurdering opp mot §10).

Vurderinger opp mot §10 «Lokalisering og påvirkning på omgivelsene ...»

- a. Verneområder, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven.

Svar: Tiltaket ligger i et område som er regulert til akvakultur i kommuneplan. Tiltaket er ikke plassert overlappende med verneområder, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven, eller hensynsområder tilknyttet disse.

- b. Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv.

Svar: Tiltaket ligger i et område som er regulert til akvakultur i kommuneplan. Tiltaket er ikke plassert overlappende med registrerte oppholdssted av truede arter og naturtyper eller avsatte hensynsområder tilknyttet disse. Det er ikke registrert verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser ved lokalitetens plassering, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift ved lokalitetens plassering. Tiltaket vil ikke påvirke områder som er særlig viktige for friluftsliv.

- c. Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelse, rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer.

Svar: Lokaliteten er ikke i strid med kommunens arealplan.

- d. Større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet.

Svar: Tiltaket berører ikke områder som er regulert, eller av stor betydning for landbruk-, natur- eller reindriftsvirksomhet.

- e. Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet.

Svar: Lokaliteten ligger i vannforekomst «Ursfjorden-ytre» som har en økologisk tilstand «god». Forrige C-undersøkelse ved lokaliteten, utført i sammenheng med søknad om arealendring, i september 2024, viste økologisk tilstand «god» ute i resipienten ved anlegget (Hervik, 2024).

f. Konsekvens for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning.

Svar: Tiltaket vil ikke ha negativ konsekvens for befolkningens helse.

g. Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp

Svar: Tiltaket vil ikke medføre vesentlig endring sammenlignet med dagens anlegg.

h. Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom.

Svar: Tiltaket ligger utenfor områder med risiko for alvorlige ulykker som følge av naturfarer.

Samlet vurdering

Total sett vurderes det at den omsøkte arealendringen ved lokalitet Olderbakken ikke utløser behov for konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning. Det søkes om arealendring og ikke økt MTB, og endringen medfører derfor ikke økte utslipp sammenlignet med dagens drift.

Det tas forbehold om at tilgjengelig kunnskapsgrunnlag i offentlige registre som vurderingen delvis er basert på, kan være utdaterte eller mangelfulle.

Referanser

Hervik, A.(2024) C-undersøkelse ved Olderbakken i Sømna kommune, september 2024. Rapportnummer 3584-9-24C levert av Aqua Kompetanse AS.

Hiorth, K. (2021) Vannstrømmåling ved Olderbakken, Sømna kommune, april – juli 2021. Rapportnummer 300-7-21S levert av Aqua Kompetanse AS.

Davidsen, J. G., Eldøy, S. H., Sjursen, A. D., Rønning, L., Bordeleau, X., Daverdin, M., Whoriskey, F. & Koksvik, J. I. 2018. Marine vandringer og områdebruk hos sjøørret og sjørøye i Tosenfjorden. - NTNU Vitenskapsmuseet naturhistorisk rapport 2018-8: 84.

Spesifikke opplysninger er hentet fra:

- Kartsystemet Olex
- Kartsystemet Gislink (kart.gislink.no)
- Aqua Kompetanse AS
- MOWI Seawater Norway AS v/ Hans Fredrik Schei
- Artsdatabanken, nasjonal kunnskapskilde for biologisk mangfold (artskart.artsdatabanken.no)
- Databasen «Naturbase» tilhørende Miljødirektoratet
- Fiskeridirektoratet (fiskeridir.no)
- Riksantikvaren (Databasen «Askeladden»)
- Det offentlige kartgrunnlaget (Kartverket)